

TOPLUMSAL SAPMA VE SUÇ

GİRİŞ

- Her toplum normlara sahiptir ve toplum üyelerinin bu normlara uymasını bekler.
- Toplumsal sapma, bir toplumda normal ve doğru davranış şemasından daha farklı şekilde davranmayı ifade eder. Örneğin 50'li yıllarda ABD'de zenciler ile beyazlar farklı okullara giderlerken, 2008 yılında bir siyahi olan Barack Obama ABD başkanı olmuştur.
- Normlar her toplumda farklı olduğundan toplumsal sapma da toplumdan topluma fark eder. Toplum sapmanın sınırları zamanla da değişir.

GİRİŞ

- Toplumsal sapma, yaşanan bölgeye zamana, cinsiyete hatta aileye göre değişir.
- Toplumsal sapma formel ve enformel olmak üzere ikiye ayrılır:
- **Formel Toplumsal Sapma:** kanun ve yönetmeliklerle belirlenmiştir. **Suç**, yasalarca ortaya konmuş kuralları ihlalidir.
- **Enformel Toplumsal Sapma:** yasalarca kabul edilmeye, ancak toplum tarafından hoş görülmeeyen davranışlardır. Örneğin 18 yaşını doldurmuş bir bireyin, ailesinin izni ve haberi olmadan evlenmesi. Toplumsal kontrol, sapmaya karşı uygulanan psikolojik ve fiziksel şiddeti içerir.

Suça Yönelik Yaklaşımlar

- Suçun neden işlendiği sosyal bilimlerde bir merak konusudur. Suçu açıklamada, biyolojik / fiziksel açıklamalara sıklıkla rastlanır.
- Sosyolojik bakış açısıyla suçu açıklamada ise suçun arka planındaki toplumsal mekanizmaları dikkate alır.
- **Yapısal / Fonksiyonel Yaklaşım:** Yapısal yaklaşım, toplumda her yapının bir işleve karşılık geldiği düşüncesinden yola çıkar. Buna göre suç zihinlerde olumsuz bir anlam oluştursa da, toplumda bütünleşmeyi sağlar, doğrular ve yanlışlarla ilgili zihinleri aydınlatır ve iktidarları buna göre harekete zorlar. (Örn. Kadın cinayetleri)

Suça Yönelik Yaklaşımlar

- **Sembolik Etkileşim Yaklaşımı:** Bu yaklaşıma göre suç, yaşanılan toplum / grup içerisinde anlam kazanır. Sembolik yaklaşım teorisinin içinde yer alan önemli kavramlardan biri etiketlemedir. Etiketleme, sapmanın kişinin yaptıklarından ziyade, başkalarının o davranışa atfettiği anlamlarla oluştuğunu öne çıkararak yaklaşımdır.
- **Birincil sapma:** Kişinin toplum tarafından sapkın olarak nitelendirilmesini içerir. Örneğin bir kişinin toplumda sahtekar, tacizci, katil olarak etiketlenmesi. Toplum o kişiyi sapkın olarak etiketlese de kişi o etiketi kabul etmez. Kendisine olan öz-saygısını korumak eğilimindedir. Bu durumda kişinin sonraki süreçte toplumla sağlıklı bağlar kurması mümkündür.
- **İkincil Sapma:** Toplumun bir kişiyi sapkın olarak etiketlemesi sonucunda, kişinin bu etiketi kabullenmesi, toplumla ilişkisini koparması ve suçluluk psikolojisine girmesini ifade eder. Bu durumdaki birey, etikete göre davranmaya başlar. Bu çerçevede yeni ilişkiler ağı kurar

Suça Yönelik Yaklaşımlar

- Etiketlemenin önemli toplumsal sonuçları vardır:
 - Bir kere etiketlenen birey, o etiketten uzun süre kurtulamaz.
 - nyargıları doğurur. Bireyin olumlu özelliklerinin silinmesine neden olur.
 - Bireyin dışlanmasına ve izole edilmesine neden olur.

Suça Yönelik Yaklaşımlar

- **Çatışma Yaklaşımı:** Suçun toplumdaki eşitsizlikleri yansıttığını, bu bağlamda suç ve cezanın, tanım ve sınırının toplumdaki güç odakları tarafından belirlendiğini öne süren yaklaşımdır.
- Çatışma yaklaşımına göre toplumun üst statüsündeki kişi ile alt statüsündeki kişilere aynı eylem karşısında farklı cezalandırmalar sıklıkla uygulanmaktadır.
- Bu yönüyle hukukun adaletsizlik içerdiğini, zenginle ve yoksullar ile güçlü ve zayıflara farklı davranıldığı yönünde eleştirileri vardır.

Suçun Türleri

- **Organize Suç:** birbirinden farklı mesleklerde insanların ortak işlediği suçlardır. Mafya en biline örneğidir.
- **Profesyonel Suç:** Kişinin belli bir suçta uzmanlaşması ve hayatını o suçu işleyerek kazanmasını ifade eder. Dolandırıcılık, yankesicilik, hackerlık vs...
- **Beyaz Yakalı Suç:** eğitilmiş vasıflı insanların uzmanlık alanlarını kullanarak işlediği suç türüdür. Kara para aklama, banka dolandırıcılığı, finansal bilgilende sahtekarlık vs...
- **Bilişim Suçları:** bilgisayar teknolojileri ve internetin gelişmesi ile yaygınlaşan suç türüdür. Kapsamı çok geniştir. İnternet hesaplarına izinsiz erişim, sanat eserlerinin izinsiz indirilmesi ve yayınlanması, yasadışı yayınlar, sosyal medyada sahte kimliklerle çıkar elde etme, siber terörizm, endüstriyel casusluk vs...
- **Mağduru Olmayan Suç:** kişinin olay sonrasında kendisine zarar verdiği suç türüdür. Yasaklı madde kullanımı, alkolizmin bireye ve yakın çevresine verdiği zarar, fuhuşun sonuçları vs.

Küreselleşme ve Suç

- Küreselleşme her alanda dünyayı birbirine bağlamıştır. Suç konusu da, küreselleşme ile birlikte artışa geçmektedir.
- Küreselleşme bireyin, aile, din, sendikalar gibi pek çok kurumla bağını aşındıran bir süreç olabilmektedir. Bu da suçu önleyici mekanizmaların aşınması anlamına gelir.
- Küreselleşme özellikle mavi yakalı işçilerde işsizliği artırmaktadır. İşsizliğin arzu edilmeyen sonuçlarından bir tanesi de suça olan eğilimdir.
- Küreselleşme, metropolleri doğurmuştur. Kentlere olan yoğun göç, şehir ortamında suça da zemin oluşturur.
- Küreselleşme, kişilik yapılarını da değiştirmektedir. Narsist, egoist, hedonist kişilikler son yıllarda artış gösterir. Bu da başkalarıyla olan bağımızı kopartarak, empati yeteceğimizi köreltir.
- Küreselleşme süreci beraberinde istikrarsızlık, krizler ve kaos getirmektedir. Böyle dönemlerde istatistiksel olarak suç oranları artış gösterir.
- Küreselleşme, farklılık ve çeşitliliğin artmasına neden olur. Özellikle ırkçılık, köktendincilik, farklı gruplara tepki olarak son yıllarda yükseliş göstermektedir. Bu tip tepkiler, beraberinde suçu da doğurur.

Toplumsal Sapma ve Suç

- Kitap Önerisi: Suç ve Ceza



- Film Önerisi: Joker